

Phytophthora info

Phytophthora info is de nieuwsbrief van het Masterplan Phytophthora

Miljoenste alarmbericht

De waarschuwingsdienst van het Masterplan Phytophthora heeft in 2010 het miljoenste alarmbericht verstuurd. In totaal gingen er vorig jaar 104.000 waarschuwingen de deur uit. De ziektedruk liep pas laat op, waardoor de meeste waarschuwingen zich concentreerden in augustus en september. Omdat de percelen lang groen bleven, is de waarschuwingsdienst tot eind september doorgedaan. De Kritieke Perioden Alarmering bestaat sinds 2001 en wordt verzorgd door Dacom. Steeds meer telers ontvangen het bericht per sms in plaats van per telefoon of fax. Wilt u dat ook? Achterop deze folder ziet u hoe u dit eenvoudig kunt instellen.

Groot bedrijf spuit efficiënter

Grote bedrijven verbruiken gemiddeld genomen meer actieve stof per hectare dan kleine. Maar omdat zij vaker nieuwe middelen gebruiken, is de milieubelasting gelijk of zelfs lager. Dat blijkt uit een studie van het LEI naar de invloed van leeftijd en bedrijfsgrootte op het middelengebruik. Een effect van leeftijd werd wel gevonden, maar dat hield vooral verband met de bedrijfsgrootte. Jongere ondernemers hebben vaker een groot bedrijf. Ondanks het hogere verbruik, zijn de grote bedrijven per hectare minder geld kwijt aan ziektebestrijding. Zij profiteren bij inkoop van hun middelen van kwantumkortingen. Uitzondering op de regel zijn de pootgoedbedrijven. Zowel de milieubelasting per hectare, het verbruik als de kosten liggen op bedrijven van verschillende groottes dicht bij elkaar.

Vaker geel voor opslag

In 2010 heeft de NAK (toezichthouder van de teeltvoorschriften van Productschap Akkerbouw) zes gele en één rode kaart uitgedeeld aan telers die aardappelopslag onvoldoende bestreden hadden. Ondanks de vrij strenge winter vormde opslag toch een probleem, vooral op plaatsen waar de sneeuw voor een isolerende werking had gezorgd. Een situatie die wellicht lijkt op dit

seizoen. Verreweg de meeste controles die de NAK uitvoert, zijn gericht op afvalhopen. Tijdens 773 controles werden in 2010 44 gele kaarten en één rode kaart uitgedeeld (5,8% overtredingen). Dat is een score die vergelijkbaar is met 2009, toen bij 766 controles 54 overtredingen werden vastgesteld (7%).

Resultaat controles 2010 (incl. meldingen)

	Aantal controles	gele kaart	rode kaart
Afvalhoop	773	44	1
Aardappelopslag	93	6	1
Phytophthora haarden	157	5	0
Proefveldonthefingen	9	0	0
TOTAAL	1.032	55	2

Milieuvriendelijkere middelen

In de afgelopen tien jaar is de middenkeuze langzaam maar zeker verschoven richting nieuwere middelen, die het milieu minder belasten. Dat blijkt uit een inventarisatie van het LEI over de periode 2007 t/m 2009. De werkzame stof fluazinam (met name Shirlan flow) wordt nog altijd het meest toegepast, gevolgd door mancozeb. Infinito (werkzame stof fluopicolide + propamocarb) heeft een zeer lage milieubelasting en is sterk

gestegen, naar plaats 3 van het toegepaste areaal. Het middel Revus, dat de laagste milieubelasting per hectare heeft, staat op de zesde plaats naar toegepaste areaal en is daarmee een belangrijke nieuwkomer. Het gebruik van nieuwe werkzame stoffen is een van de routes die de sector nodig heeft om de milieubelasting verder omlaag te brengen (zie ook het interview met Jaap van Wenum verderop in deze nieuwsbrief).

Tips & info

op www.kennisakker.nl en www.productschapakkerbouw.nl

Waar moet ik zijn voor....?

Melden van haarden	www.kennisakker.nl Klik op het Masterplanlogo en vervolgens op 'Haarden melden'
Melden van onafgedekte afvalhopen, strafbare haarden en opslagplanten	Meldpunt Phytophthora, tel: 0527-635432 of e-mail: pameldpunt@nak.nl
Informatie over actuele ziektedruk	www.kennisakker.nl . Klik op het Masterplanlogo en vervolgens op 'Kritieke periode'
Wijzigen instellingen bel/sms-service	www.kennisakker.nl Klik via het Masterplanlogo op 'wijzigen gegevens'. Inloggen doet u met uw 8- of 9-cijferige relatienummer van Dienst Regelingen. Wijzigen kan ook via het Productschap Akkerbouw, telefoon: 070 3708207 of e-mail: kimmann@hpa.agro.nl
Achtergrondinformatie over phytophthora	www.productschapakkerbouw.nl/teelt/gewasbes-phytophthora of www.productschapakkerbouw.nl/teelt/phytophthora
Resultaten van recent onderzoek.	www.kennisakker.nl

Wanneer is een teler strafbaar?

Om vroeger bronnen zo goed mogelijk te voorkomen, zijn telers verplicht aardappelafvalhopen af te dekken, haarden te bestrijden en opslagplanten te verwijderen. De NAK controleert deze teeltvoorschriften van Productschap Akkerbouw.

Strafbare situaties zijn:

- * afvalhopen die na 15 april niet afgedekt zijn,
- * Meer dan 2 opslagplanten per m² op 0,3 hectare in de periode na 1 juli.
- * Grote haarden die niet bestreden worden. Een strafbare haard bestaat uit meer dan 1.000 aangetaste blaadjes per 20 m² of meer dan 2.000 aangetaste blaadjes per 100 m².

'Trots op milieuprestaties'

Jaap van Wenum, beleidsmedewerker Gewasbescherming LTO Nederland

Naast het beheersbaar maken van de aardappelziekte, is het Masterplan Phytophthora erop gericht om de milieubelasting van de aardappelteelt omlaag te brengen. De plantaardige sector heeft meetbare doelen afgesproken in het Convenant Gewasbescherming met de overheid. Nu het convenant zijn laatste jaar heeft gehad, is het tijd om de balans op te maken. Beleidsmedewerker gewasbescherming van LTO Nederland Jaap van Wenum: "We hebben forse stappen vooruit gezet. Die lijn moeten we vasthouden om te komen tot een nog duurzamere gewasbescherming."

In het convenant heeft de sector afgesproken om de milieubelasting met 95 procent terug te dringen ten opzichte van de referentieperiode 1996-1998. Is dat gelukt?

"De reductie lijkt gemiddeld over alle plantaardige sectoren uit te komen op 90 procent. Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent nog aan de precieze cijfers. Wat ik al wel weet, is dat de open teelten er positief uitspringen. Dat blijkt ook uit monitoring van het Landbouw Economisch Instituut (LEI), die in opdracht van het Masterplan Phytophthora specifiek naar de aardappelteelt heeft gekeken. Uit hun cijfers blijkt dat aardappel-telers het aantal milieubelastingpunten met gemiddeld 97 procent hebben teruggebracht. Daar mogen we trots op zijn."

Waar is die prestatie aan te danken?

"Het resultaat is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de invoering van het Lozingenbesluit. Door de driftbeperkende maatregelen komt er veel minder actieve stof rechtstreeks in het oppervlaktewater. Verder zijn

er nieuwe, milieuvriendelijkere middelen op de markt gekomen en hebben telers geïnvesteerd in betere toedieningstechnieken. Iedere besparing tikt flink door, omdat de aardappel een groot en intensief bespoten gewas is."

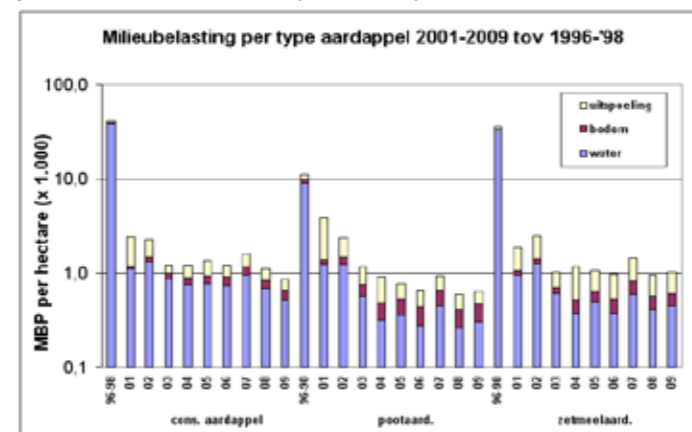
Kan het en moet het nog beter?

"De nieuwe Europese gewasbeschermingsrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water dwingen ons om nog een stap verder te gaan. Vandaar dat we met ketenpartijen en milieustrategieën nieuwe doelen gaan afspreken in een nationaal actieprogramma. Op die manier werken we aan draagvlak voor het behoud van gewasbeschermingsmiddelen."

Op welke punten kunnen aardappel-telers verdere winst boeken?

"Voor een deel zal dat een verschuiving in middelen zijn. Fabrikanten komen met middelen op de markt die vriendelijker zijn voor het milieu, terwijl verouderde middelen zoals mancozeb zullen verdwijnen. Verder verwacht ik dat het gebruik van Beslissingsondersteunende Systemen (BOSsen) meer ingeburgerd zal raken. Een gerichte inzet van middelen leidt tot een lager verbruik en daarmee ook kostenbesparing. Daarnaast zullen we breder moeten kijken dan phytophthora. Dan denk ik bijvoorbeeld aan het vervangen van bodemherbiciden door lage-doseringssystemen met contactherbiciden. Dat is nodig om de waterkwaliteit verder te verbeteren."

Milieubelasting in de jaren 2001-2009 t.o.v. de periode 1996-1998 (bron LEI)

Aardappel-telers hebben in tien jaar tijd de milieubelasting met 97 procent teruggebracht ten opzichte van de referentieperiode 1996-1998. Bijgaande grafiek laat zien dat een grote stap is gezet met de invoering van het Lozingenbesluit in 2001. Hoewel juist op gebied van water de grootste milieuwinst is geboekt, blijft dit relatief gezien de belangrijkste 'milieupost'.

Colofon

Dit is een uitgave van:
Masterplan Phytophthora
Productschap Akkerbouw
Postbus 29 739
2502 LS Den Haag
Tel: 070 - 3 708 351

Tekst:
Egbert Jonkheer

Redactie:
Ben Kimmann, PA
Jan Wijnen, LTO Nederland
Huib Schepers, PPO-AGV

Vormgeving:
Jos van de Langkruis, HPA

Druk:
Deckers Snoeck N.V.

April 2011, oplage 10.000

Fotografie:
Twan Wiermans
Egbert Jonkheer
Proeftuin Zwaagdijk

Het Masterplan Phytophthora is een initiatief van LTO Nederland en wordt gefinancierd door het Productschap Akkerbouw (PA). Het Masterplan is betrokken bij het Parapluplan Phytophthora, een onderzoeksproject gefinancierd door EL&I. Het PA en LTO aanvaardden geen enkele aansprakelijkheid voor de eventuele schade die zou kunnen ontstaan bij gebruik van de informatie in deze folder.

De verzending van deze Phytophthora info is gebaseerd op adresgegevens van de landbouwtelling 2010. Het is dus mogelijk dat u deze nieuwsbrief ten onrechte krijgt. Excuses daarvoor.

